

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કર્ણાટક રાજ્ય

વિરુદ્ધ

ભાસ્કર કુશાલી કોથારકર અને ઓઆરએસ.

ઓગસ્ટ ૧૯, ૨૦૦૪

[કે. જી. બાલક્રિશનન અને ડૉ. એ. આર. લક્ષ્મણન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ક્રિમિનલ ટ્રાયલ:

તપાસ અધિકારીની બિન-તપાસ-અન્ય બાબતોની સાથે સાથે આરોપીની કાર્યવાહીની અસર. ૩૦૪ (ભાગ ૨) સાથે વાંચતા. આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૪૯-ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠેરવવો-એફ. આઈ. આર. નોંધાવનારા તપાસ અધિકારી અને હેડ કોન્સ્ટેબલની તપાસ ન કરવા બદલ વડી અદાલત દ્વારા ચુકાદો-નિષ્પક્ષ સુનાવણી તપાસ અધિકારીના ભાગ રૂપે, તપાસ હાથ ધરવી જોઈએ-હકીકતો પર, કારણ કે આરોપીઓને આઈ. ઓ. અને

કોન્સ્ટેબલ કે જેમણે એફ. આઈ. આર. રેકૉર્ડ કરી હતી તેમની તપાસ ન કરવાથી પૂર્વગ્રહ નહોતો, ઉચ્ચ અદાલત માત્ર તકનીકી આધાર પર દોષિત ઠેરવવામાં ન્યાયી ન હતી-આરોપીઓએ ગુનાઓ કર્યા તે સાબિત કરવા માટે ખૂબ જ મજબૂત અને વિશ્વાસપાત્ર પુરાવા છે-ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠરાવવાના રેકૉર્ડની શોધ પુનઃસ્થાપિત-વગેરે માન્યતા-પ્રશંસા.

બિહારી પ્રસાદ અને અન્યો વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, [૧૯૯૬] ૨ એસસીસી ૩૧૭ અને બહાદુર નાયક વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, [૨૦૦૦) ૯ એસ. સી. સી. ૧૫૩ પર આધાર રાખ્યો હતો.

ફોજદારી અપીલીય હકૂમત: ફોજદારી અપીલ નંબર ૪૯૮/૧૯૯૮.

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૮૨/૧૯૯૫ માં કર્ણાટક વડી અદાલતના ક. ૮. ૧૯૯૬ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી અનિલ કે. મિશ્રા અને સંજય આર. હેગડે.

રેસોન્ડન્ટ્સ માટે આર. એસ. હેગડે, ચંદ્ર પ્રકાશ, સુશ્રી સાવિત્રી પાંડે અને પી. પી. સિંહ.

અદાલતનો નીચે મુજબનો હુકમ જાહેર કરવામા આવ્યો:

કર્ણાટક રાજ્યએ આ ફોજદારી અપીલ દાખલ કરી છે, જેમાં આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૪૯ અને સાથે વાંચતા આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૪ ભાગ ૨ અને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૨૪/૧૪૮ અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૪૩ સાથે વાંચી શકાય તેવા ગુના માટે ૧ થી ૪ સામાવાળાઓને નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને પડકારવામાં આવ્યો છે. સામાવાળાઓ ૧ થી ૪ ને સેશન્સ કોર્ટ, કારવાર દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને તેનાથી વ્યથિત થઈને તેઓએ વડી અદાલતમાં ફોજદારી અપીલ દાખલ કરી હતી અને અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

ફરિયાદી પક્ષનો કેસ એ હતો કે સામાવાળાઓ ૧ થી ૪ અન્ય ત્રણ લોકો સાથે મૃતક પ્રકાશ મંજુનાથ તાલેકરના નિવાસસ્થાને લગભગ ૭:૩૦ વાગ્યે ૨૦. ૯. ૧૯૯૩ પર ગયા હતા. આ સામાવાળાઓ અને અન્ય લોકો સાયકલ ચેઈન, બેલ્ટ અને કલબથી સજ્જ હતા. મૃત પ્રકાશને પહેલા સામાવાળાએ તેના ઘરની બહાર ખેંચી લીધો હતો અને બીજાએ ૭૫ ફૂટના અંતરે લઈ ગયા હતા જ્યાં આરોપીઓએ તેના પર બેલ્ટ, સાયકલ ચેઈન અને કલબ વડે હુમલો કર્યો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી-૧, મૃતક પ્રકાશની પત્ની શોભા તેના પતિને બચાવવા આવી હતી અને આરોપીઓએ તેના પર હુમલો કર્યો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી-૨

તારાબાઈ, જે ઘટના સમયે મૃતકના ઘરે હાજર હતી, તેના પર પણ આરોપીઓએ હુમલો કર્યો હતો. ફરિયાદી પક્ષે આરોપ લગાવ્યો હતો કે ફરિયાદી સાક્ષી-૧૦ સીતાબાઈ, જે કોઈ કાર્યક્રમમાં હાજરી આપીને આવી રહી હતી, તેના પર આ આરોપીઓએ તેના ઘરે જતી વખતે હુમલો કર્યો હતો. આ ઘટનાના લગભગ ૧૦ મિનિટ પછી પ્રકાશનું મોત થયું હતું. ફરિયાદી સાક્ષી-૧ પોલીસ સ્ટેશનમાં જવાથી ડરતી હતી અને બીજા દિવસે સવારે તે નજીકના પોલીસ સ્ટેશનમાં ગઈ અને એફઆઈનું નિવેદન આપ્યું. તેમનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું અને કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો.

ફરિયાદી સાક્ષીની બાજુએ ફરિયાદી સાક્ષી-૧ થી ફરિયાદી સાક્ષી-૧૧ ની તપાસ કરવામાં આવી હતી. ફરિયાદી સાક્ષી-૧૧ દ્વારા મૃતક પ્રકાશનું પોસ્ટમોર્ટમ કરવામાં આવ્યું હતું. તેના શરીર પર ૨૨ જેટલી ઈજાઓ હતી અને મોટાભાગની ઈજાઓ ઘર્ષણની હતી અને આંતરિક ઈજાઓ દર્શાવે છે કે ૭મી, ૮મી, ૯મી, ૧૦વી ડાબી બાજુની પાસળીને અસ્થિભંગ થયો હતો. સમગ્ર ડાબી કિડનીની આસપાસ લોહીના ગંઠાવાનું હતું. પોસ્ટમોર્ટમનું સંચાલન કરનાર ફરિયાદી સાક્ષી-૧૧ એ જુબાની આપી હતી કે તમામ ઈજાઓ પ્રીમોર્ટમ હતી અને ઈજાગ્રસ્તોને થયેલી ઘણી ઈજાઓને કારણે આઘાત અને રક્તસ્રાવને કારણે મૃત્યુ પામ્યા હતા.

સેશન્સ કોર્ટે પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી-૧, પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી-૨ અને પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી-૧૦ના પુરાવા પર આધાર રાખ્યો હતો અને સામાવાળાઓને ૧ થી ૪ દોષિત ઠેરવ્યા હતા. તેમના દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં, વડી અદાલતના વિદ્વાન ન્યાયાધીશે દોષિત ઠરાવવામાં આવેલી સજા અને સજાને માત્ર એ આધાર પર ઉલટાવી દીધી કે એફઆઈનું નિવેદન નોંધાવનારા તપાસ અધિકારી અને કોન્સ્ટેબલની ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. પ્રત્યક્ષદર્શીઓ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાના સંદર્ભમાં, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કોઈ પ્રતિકૂળ ટિપ્પણીઓ કરવામાં આવી ન હતી.

રાજ્યના વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે આરોપીની નિર્દોષતા કાયદાકીય રીતે ટકાઉ નથી કારણ કે આરોપીએ તપાસ અધિકારી અને એફઆઈનું નિવેદન નોંધાવનારા કોન્સ્ટેબલની તપાસ ન કરવાને કારણે કોઈ પૂર્વગ્રહ સહન કર્યો નથી.

તાત્કાલિક કેસમાં, સત્ર ન્યાયાધીશે આ બે સાક્ષીઓને સમન્સ જારી કર્યું હતું પરંતુ આ પોલીસ અધિકારીઓ પુરાવા આપવા માટે હાજર ન થયા અને સત્ર ન્યાયાધીશે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ બંધ કરી દીધો કારણ કે એક આરોપી લાંબા સમયથી સુનાવણી હેઠળ જેલમાં હતો. સામાવાળાઓ ૧ થી ૪ ના વકીલે દલીલ કરી હતી કે તેઓ તપાસ અધિકારીની બિન-તપાસથી ગંભીર રીતે પૂર્વગ્રહયુક્ત

હતા, આ અરજીને નક્કર તથ્યો અને સંજોગો દ્વારા સમર્થન આપી શકાતું નથી. એ વાત સાચી છે કે નિષ્પક્ષ સુનાવણીના ભાગરૂપે તપાસ અધિકારીની સુનાવણીના કેસોમાં તપાસ થવી જોઈએ, ખાસ કરીને જ્યારે આરોપી સામે ગંભીર સત્ર સુનાવણી ચાલી રહી હોય. જો ફરિયાદી પક્ષના કોઈ સાક્ષી સી.આર.પી.સી.ની કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધાયેલા તેમના અગાઉના નિવેદનની વિરુદ્ધ કોઈ પુરાવા આપે છે. પી. સી. અથવા જો માત્ર અમુક ભૌતિક વિગતોમાં કોઈ ચૂક હોય, તો આ સાક્ષીઓનું અગાઉનું નિવેદન માત્ર તપાસ અધિકારીની તપાસ કરીને સાબિત થઈ શકે છે, જેમણે સી.આર.પી.સી.ની કલમ ૧૬૧ હેઠળ આ સાક્ષીઓનું નિવેદન નોંધ્યું હોવું જોઈએ. વર્તમાન કેસમાં, મહત્વપૂર્ણ સાક્ષીઓ પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી-૧, પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી-૨ અને પ્રોસીક્યુશન સાક્ષી-૧૦ના પુરાવાના સંદર્ભમાં આવા કોઈ ગંભીર વિરોધાભાસ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું નથી. તેવી જ રીતે એફઆઈનું નિવેદન નોંધાવનારા હેડ કોન્સ્ટેબલની બિન-તપાસ પણ ગંભીર પરિણામની નથી કારણ કે ફરિયાદી સાક્ષી-૧ની તપાસ એ હકીકત સાબિત કરવા માટે કરવામાં આવી હતી કે તેણે પોલીસ સમક્ષ નિવેદન આપ્યું હતું. તપાસ અધિકારી અને એફઆઈનું નિવેદન નોંધાવનારા કોન્સ્ટેબલની તપાસ ન થવાને કારણે આરોપી પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ પેદા થયો હોવાનું માનીને એકલ ન્યાયાધીશે સત્ર અદાલતના આદેશને ઉલટાવી દેવાનું વાજબી ન હતું.

વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે બે નજરે જોનારા સાક્ષીઓ અને ફરિયાદી સાક્ષી-૧૦ના પુરાવાને વિગતવાર ધ્યાનમાં લીધા ન હતા. આ અરજીનો ટેકનિકલ આધાર પર નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી-૧ અન્ય કોઈ નહીં પણ મૃતકની પત્ની છે. ફરિયાદી સાક્ષી-૨ એ એક પડોશી છે જે કેટલીક કરિયાલાની વસ્તુઓ ખરીદવા માટે ઘટના સ્થળે આવ્યો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી-૧ એ જુબાની આપી હતી કે સામાવાળાઓ ૧ થી ૪ અને અન્ય લોકો ૨૦. ૯. ૧૯૯૩ પર સાંજે ૭/૭. ૩૦ વાગ્યે તેના ઘરે આવ્યા હતા. પ્રથમ આરોપી ભાસ્કર કુશાલી કોથરકર અને પાંચમા આરોપી દત્તરન કુશાલી કોથરકરે તેના પતિને ખેંચી લીધો હતો અને ત્યારબાદ તમામ આરોપીઓએ તેના શરીર પર વિવિધ ઇજાઓ પહોંચાડી હતી. તેમણે આ સામાવાળાઓને ઓળખી કાઢ્યા અને અમને તેમના પુરાવાઓમાં કોઈ નબળાઈ દેખાતી નથી.

સામાવાળાઓના વકીલે ધ્યાન દોર્યું હતું કે પોલીસને એફઆઈનું નિવેદન આપવામાં લાંબો વિલંબ થયો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી-૧એ જણાવ્યું હતું કે તે પોલીસ સ્ટેશનમાં જવાથી ડરતી હતી અને તે બીજા દિવસે જ ગઈ હતી. સામાવાળાઓના વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ફરિયાદી સાક્ષી-૧ ના સાસુ-સસરા અને અન્ય ઘણા સંબંધીઓ નજીકના ઘરોમાં રહેતા હતા અને તેણી તેમાંથી એકની મદદ માંગી શકી હોત અને તેણીએ આમ ન કર્યું હોવાથી, તેણીના પુરાવા શંકાસ્પદ છે અને તેના પર વિશ્વાસ કરી શકાતો નથી. આ નથી લાગતું કે

આ સાક્ષીના પુરાવાને આ આધાર પર નકારી શકાય છે, ખાસ કરીને જ્યારે તેણીના પુરાવાને ફરિયાદી સાક્ષી-૨ના પુરાવા દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવે છે. ફરિયાદી સાક્ષી-૨ એ પણ જુબાની આપી હતી કે આ તમામ સામાવાળાઓ અને અન્ય લોકો ઘટના સ્થળે આવ્યા હતા અને મૃતક પ્રકાશ, તેણી અને ફરિયાદી સાક્ષી-૧ પર હુમલો કર્યો હતો. એ નોંધવું અગત્યનું છે કે ફરિયાદી સાક્ષી-૨ ને સાતથી વધુ ઈજાઓ થઈ હતી અને આ ઈજાઓ ઘટના સમયે હુમલાખોરોના હાથે થઈ હોઈ શકે છે. ફરિયાદી સાક્ષી-૧ ને જમણી જાંઘ અને પગની જમણી બાજુએ ઈજાઓ થઈ હતી.

ફરિયાદી સાક્ષી-૧૦ એ અન્ય એક મહત્વપૂર્ણ સાક્ષી છે જેને સામાવાળાઓ અને અન્ય આરોપીઓ જ્યારે ઘટના સ્થળેથી પાછા જઈ રહ્યા હતા ત્યારે તેમને ઈજાઓ થઈ હતી. પી. ડબલ્યુ-૧૦ મૃતક પ્રકાશની માતા છે. તે ગણેશ ઉત્સવમાં ભાગ લેવા ગઈ હતી અને રાત્રે લગભગ ૮ વાગ્યે જ્યારે તે તેના ઘરે પરત ફરી રહી હતી, ત્યારે તમામ સાત આરોપી આવ્યા અને આરોપી નંબર સાતએ તેના પર સાયકલની સાંકળ વડે હુમલો કર્યો. તેણીને ગંભીર ઈજાઓ થઈ હતી અને તેના બે દાંત પડી ગયા હતા.

આ સામાવાળાઓએ અન્ય લોકો સાથે મળીને મૃતક પ્રકાશ, ફરિયાદી સાક્ષી-૧ અને ફરિયાદી સાક્ષી-૨ પર હુમલો કર્યો હતો તે સાબિત કરવા માટે

ખૂબ જ મજબૂત અને વિશ્વાસપાત્ર પુરાવા છે. સેશન્સ જજે આ સામાવાળાઓને દોષિત ઠેરવવા માટે માન્ય કારણો આપ્યા હતા. તપાસ અધિકારીની ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી ન હતી તે આધાર પર દોષિત ઠરાવવામાં અને સજાને ઉલટાવવામાં સિંગલ જજ ન્યાયી ન હતા. કારણ કે સામાવાળાઓ તપાસ અધિકારી અને એફઆઈનું નિવેદન નોંધાવનારા કોન્સ્ટેબલની તપાસ ન થવાથી પૂર્વગ્રહ ધરાવતા ન હતા. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો નિષ્કર્ષ ખોટો છે, તેથી, અમે તેને બાજુએ મૂકીએ છીએ.

બિહારી પ્રસાદ અને અન્યો વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, [૧૯૯૬] ૨ એસ. સી. સી. ૩૧૭ માં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે તપાસ અધિકારીની તપાસ ન કરવી એ કાર્યવાહીના કેસ માટે ઘાતક નથી, ખાસ કરીને જ્યારે આરોપીઓને કોઈ પૂર્વગ્રહ સહન થવાની સંભાવના ન હોય. બહાદુર નાયક વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, [૨૦૦૦] ૯ એસ. સી. સી. ૧૫૩ માં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે જ્યારે કોઈ ભૌતિક વિરોધાભાસ બહાર લાવવામાં આવ્યો નથી, ત્યારે તપાસ અધિકારીની કાર્યવાહી માટે સાક્ષી તરીકે તપાસ ન કરવાનું કોઈ પરિણામ નથી અને આવા સંજોગોમાં આવી તપાસ ન કરવાથી આરોપી સામે કોઈ પૂર્વગ્રહ પેદા થયો નથી.

પરિણામે, અમે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ અને સેશન્સ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલા દોષિત ઠરાવના તારણને પુનઃસ્થાપિત કરીએ છીએ. સામાવાળાઓને વર્ષ ૧૯૯૬માં વડી અદાલતના ચુકાદા દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને આ ઘટના ૧૯૯૩માં બની હતી. કેસની આ હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, સાત વર્ષની કેદની સજાને ઘટાડીને પાંચ વર્ષ કરવામાં આવી છે. સામાવાળાઓ ૧ થી ૪ ને સજાનો બાકીનો સમયગાળો પૂરો કરવા માટે તેમના જામીન બોન્ડમાં આત્મસમર્પણ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

અપીલ મંજૂર રાખવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.